

KÉRELEM

**Gyógypedagógia alapképzési szak – logopédia
szakirány szakirányú továbbképzési szak
indítására**

Debreceni Egyetem, Gyermeknevelési és Felnőttképzési Kar

2017.

A szakirányú továbbképzés szervezésének általános feltételeiről szóló 10/2006.(IX.25) OKM rendelet 2.§ (1) bek. a.) pontja szerinti szakirányú továbbképzés.

A SZAKINDÍTÁSI KÉRELEM INDOKLÁSA

1. A képzés szükségességének indoklása:

A gyógypedagógiai ellátásban a logopédus szakemberek munkája alapvető fontosságú, ugyanis a nyelvi, beszéd-, ill. kommunikációs képességek és készségek rendellenessége, zavart vagy akadályozott volta közvetlen kihatással lehet a kognitív funkciók, a tanulási folyamatok, a pszichés egészség vagy a társadalmi beilleszkedés és boldogulás minőségére is. A logopédusok munkája széles körű: kiterjed a beszéd, a nyelv, a kommunikáció, a kognitív funkciók, a nyelészavarok területén végzett prevenciós tevékenységre, az eltérések értékelésére, diagnosztizálására és komplex kezelésére is.

Felismerve azt a hiányt, ami az egészségügy oldaláról jelentkezik, miszerint: rendkívül kevés az olyan gyógypedagógus-logopédus, aki magabiztos szakmai kompetenciával rendelkezik a klinikai logopédia területén (holott az egészségügyi intézmények bizonyos osztályai csak logopédus jelenléte mellett kaphatnak működési engedélyt), úgy véljük, nagy szükség lenne ezen a területen a képzett szakemberekre. Mi vállalni tudjuk ennek a hiányterületnek a betöltését a képzésben, hangsúlyozva a klinikai logopédia elméleti megalapozását és gyakorlati megvalósítását. A DEGYFK Pszichológia és Gyógypedagógia Tanszékén olyan oktatói háttérrel sikerült teremteni, amely megalapozza a logopédusképzés gyakorlatorientáltságát. Egyetemünk általános orvosi kara biztosítja a képzés klinikai háttérét, s jelenleg két olyan logopédus oktatónk is van, aki a felsőoktatási tevékenysége mellett a klinikumban is dolgozik.

A Debreceni Egyetem Általános Orvosi Kara garancia arra, hogy az orvostudományhoz szorosan kötődő tanegységeink képzési anyagát a legkiválóbb szaktekintélyektől sajátíthatják el hallgatóink, továbbá a klinikai gyakorlatot az ország egyik vezető klinikáján tölthetik. Nem utolsósorban elmondhatjuk, hogy a DEGYFK nagy múltú és méltán elismert óvodapedagógus-képzéssel is rendelkezik, ami a gyógypedagógus-/logopédus-képzés pedagógiai moduljainak professzionális megvalósítására jelent garanciát.

2. A munkaerő-piaci igény:

Sajnálatos módon hazánkban is egyre növekszik azoknak a gyermekeknek a száma, akik veleszületett, ill. fejlődési nyelvi és beszédzavarokkal küzdenek, emiatt szakszerű logopédiai ellátást igényelnének (már a korai fejlesztésben, később pedig folyamatosan – akár több éven keresztül – az óvodában és az általános iskolában is). A felnőtt társadalomban emellett magas azoknak a sérülteknek az aránya, akik különböző típusú (főként agyi érkatasztrófákkal, ill. egyéb traumás agysérülésekkel összefüggő), szerzett nyelvi és beszédzavarokkal kénytelenek a megfelelő logopédiai segítség hiányában együtt élni (holott rehabilitációjuk megvalósítható volna, szakszerű logopédiai terápiával sokan elvesztett beszéd-, ill. kommunikációs készségeiket nyerhetnék vissza, melynek eredményeként munkaerőpiaci beilleszkedési esélyeik is nagymértékben javulhatnának).

Az utóbbi évek felméréseinek eredményei azt jelzik, hogy a gyógypedagógus szakemberhiány az ország több régiójában igen magas, eléri vagy meghaladja a 30–40%-ot (l. az Educatio Kft. által kidolgozott Feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési terv (2013-2018) adatait). Hajdú-Bihar megyében például egyetlen tankerületben sem megoldott még az általános iskolai korosztály gyógypedagógiai ellátása sem. Az ország más régióiban

gyógypedagógus-/logopédus-képesítést szerző diplomások kelet-magyarországi térségbe való visszatérése a pályakövetés vizsgálatok tanúbizonysága szerint rendkívül alacsony. A térségünkben foglalkoztatott logopédusok leterheltsége rendkívül nagy, az egy szakemberre eső ellátásra szoruló köre olyan magas, hogy az a minőségi munkavégzést, az eredményességet veszélyezteti.

A kelet-magyarországi régiókban élő és dolgozó gyógypedagógusok zöme a korábbi felsőoktatási képzési rendszer keretei között szerzett oligofrén szakos diplomát, amely a logopédia szakirányú továbbképzéssel kiegészítve munkakörbővítésre adna számukra lehetőséget. A statisztikai adatok és a mindennapi gyakorlati élet bizonyítja a logopédia szakirányú továbbképzés szükségességét, ami lehetőséget teremt az országész szakemberhiánnyal összefüggő problémáinak korrekciójára.

3. A képzés/szolgáltatás célcsoportja:

Gyógypedagógus alap- vagy mesterképzésben a logopédiától eltérő (egyéb gyógypedagógiai) szakirányokon szerzett diplomával rendelkező szakemberek.

KÉPZÉSI PROGRAM

1. A képzésért felelős kar megnevezése:

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Felnőttképzési Kar

2. A szakért felelős oktató: Dr. Szabó Edina PhD

3. Képzési cél:

A képzés célja olyan gyógypedagógus-logopédusok képzése, akik a logopédia (és a logopédiai határtudományok) korszerű elméleti és módszertani ismereteinek, valamint a logopédiai (terápiás) tevékenységekhez szükséges kompetenciáknak a birtokában képesek segítséget nyújtani a nyelvi, beszéd- és kommunikációs akadályozottsággal élő gyermekeknek, fiataloknak és felnőtteknek képességeik fejlesztéséhez, funkciózavaraik korrekciójához, kompenzálásához, életviteli nehézségeik kezeléséhez, rehabilitációjukhoz, valamint társas kapcsolataik rendezéséhez, társadalmi integrációjukhoz. Kellő elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkeznek ahhoz, hogy tanulmányaikat mesterképzésen is folytathassák, logopédiai kutatócsoportok munkájához kapcsolódhassanak.

A szakirányon végzetek rendelkeznek a megfelelő logopédiai tevékenységek végzéséhez szükséges kommunikációs, szociális és kreatív képességekkel, készségekkel, valamint jó együttműködő, kapcsolatteremtő képességgel, felelősségtudattal, önismerettel. Alkalmassak az orofaciális, fonációs, beszéd- és nyelvi zavarok és a specifikus tanulási zavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia) felismerésére, vizsgálatára, elkülönítésére (differenciáldiagnózisára); a zavarnak megfelelő logopédiai (nyelv- és beszédterápiás) ismeretterjesztő, prevenciós, nevelési-oktatási, fejlesztési, kezelési és terápiás feladatok megtervezésére és végrehajtására (ellátására) a 3-18 éves korú népesség körében a közoktatás területén, az oktatási-nevelési és a pedagógiai szakszolgálatok körébe tartozó intézményekben, együttműködve a nevelésben, ellátásban, gondozásban érintett partnerekkel. Alapfokú ismeretekkel rendelkeznek a logopédiai korai fejlesztés és az egészségügyi intézményekben megjelenő orofaciális, fonációs, beszéd- és nyelvi zavarokról.

Megszerzett ismereteik és gyakorlati tudásuk alapján a végzett hallgatók felkészültté válnak a köznevelési intézményekben (bölcsődékben, óvodákban, általános iskolákban és egyéb nevelési intézményekben, egységes gyógypedagógiai nevelési intézményekben, integrált/inkluzív nevelést végző intézményekben, pedagógiai szakmai és szakszolgálatokban, fogyatékkal élő felnőttekkel foglalkozó nevelési intézményekben), klinikai és egyéb munkaterületeken a logopédiai feladatok ellátására.

4. A képzés formája: levelező

5. A képzés szerkezete:

A képzési idő: 3 félév

A képzési idő kontaktóraszám: 360 óra

Az elmélet és a gyakorlat aránya: elmélet 17%
gyakorlat 83%

A szakképzettség megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma: 90

6. A képzés módszerei:

Előadás, szeminárium, workshop, szakmai hospitálás és gyakorlat, irányított egyéni munka. A képzés erőteljesen gyakorlatjellegű, s a logopédiai kompetenciák átadása döntő mértékben résztvevőközponturnál módszerekkel történik (pl. egyéni, páros, kiscsoportos, csoportos munkaformában végzett hallgatói kutatómunkák, szerepjátékok, szituációs gyakorlatok, sajátélmény-jellegű tapasztalatszerzés, workshopok, szakmai gyakorlatok, esetfeldolgozások, készség- és személyiségfejlesztő tréningek, hallgatói szakirodalom-feltárás révén). A gyakorlati tapasztalatszerzés mellett kisebb részben előadó-központurnál módszerek (pl. oktatói előadás, magyarázat, elbeszélés, szemléltetés) is szerepet kapnak – elsősorban az elméleti ismeretek átadása során.

7. A képzés tantervi hálója

Tantárgy neve	I.		II.		III.	
	kredit számonkérés	kontakt óra (tanóra)	kredit számonkérés	kontakt óra (tanóra)	kredit számonkérés	kontakt óra (tanóra)
A beszédserültek pszichológiája, pszichodiagnosztikája	3 koll	10				
A nyelvi és beszédzavarok kórtana	3 koll	10				
Szakpedagógiai alapismeretek I. (A nyelv- és beszédfejlesztés célja, feladata)	3 gyj	10				
A nyelvelsajátítás folyamata	3 koll	10				
Pszicho- és neurolingvisztika	3 koll	10				
Alkalmazott fonetika	3 gyj	10				
Beszédtechnika	3 gyj	10				
A hangképzés zavarai	3 gyj	10				
Fogászat, orthodontia	2 gyj	10				

Audiológiai alapismeretek	2 gyj	10				
Logopédiai gyakorlat I.	3 gyj	20				
A nyelvi képesség fejlődési zavarai			3 gyj	10		
A beszéd folyamatosságának zavarai (dadogás, hadarás)			3 gyj	10		
Orofaciális és fonációs fejlődési nyelvi és beszédzavarok, diagnosztika, terápia, workshop (pöszesség, nyelvlökéses nyelés)			3 gyj	10		
Orofaciális és fonációs fejlődési nyelvi és beszédzavarok, diagnosztika, terápia, workshop (orrhangzóság)			3 gyj	10		
A specifikus tanulási zavarok elmélete			3 gyj	10		
A specifikus tanulási zavarok diagnosztikája, terápiája és workshop, esetismertetések (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia)			3 gyj	10		
A team szerepe a rehabilitációban			3 gyj	10		
Motoros beszédzavarok (dysarthria, apraxia, neurogen dadogás)			3 gyj	10		
Logopédiai gyakorlat II.			3 gyj	20		
Szakdolgozati konzultáció I.			ai 0	5		
Ismeretek a dinamikus szenzoros integrációs terápia köréből					2 gyj	10
Tanulási technikák fejlesztése					3 gyj	10
A szerzett neurogen kommunikációs zavarok alapjai: az afázia diagnosztikája és terápiája					3 gyj	10
Degeneratív neurogen kórképek logopédiai vonatkozásai					3 gyj	10
A demenciát kísérő kommunikációs zavarok					3 koll	10
Esetismertető szeminárium					3 gyj	10
Logopédiai gyakorlat III.					3 gyj	20
Összefüggő szakmai gyakorlat					10 gyj	50
Szakdolgozati konzultáció II.					2 gyj	5
ÖSSZESEN:	31 kredit	120 óra	27 kredit	105 óra	32 kredit	135 óra

8. A résztvevők teljesítményét értékelő rendszer:

Az értékelés módja kollokviummal és gyakorlati jeggyel záró tantárgyak esetén ötfokozatú értékeléssel (1-5), beszámolóval végződő tantárgyak esetén háromfokozatú értékeléssel (kiválóan megfelelt, megfelelt, nem felelt meg) történik. Az aláírásos tantárgyak esetén az aláírás feltétele az órákon történő kötelező részvétel, illetve szükség szerint a kiadott feladatok teljesítése.

A tantárgyfelelős oktatók az általuk meghatározott tantárgyi követelményrendszert, a szakmai tartalmat, a félévközi ellenőrzések időpontjait és a félévközi követelmények teljesítésének, valamint pótlásának határidejét, javítási lehetőségeit a kurzus első hetében közlik a hallgatókkal. A követelményrendszer a szakmai tartalmak mellett tartalmazza az ellenőrzés, számonkérés, értékelés módját. Az ismeretek félévközi ellenőrzése történhet: zárthelyi dolgozat(ok), beadandó feladat, kiselőadás tartása, szóbeli beszámoló keretében. A félév végi ellenőrzés szóban vagy írásban, kollokviummal zárul.

Az oktatói munka során megvalósuló értékelés, ellenőrzés működésének alapját a Debreceni Egyetem által elfogadott szabályzatok, így a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat biztosítja. A szabályzatok Hallgatói Önkormányzatoknál, a Kar intézeteiben, a Könyvtárban, illetve az Egyetem és a Kar honlapján is megtalálhatók.

a, A szakdolgozat

A hallgatók a szakdolgozatot a konzulens tanár útmutatásai alapján önállóan készítik el. A szakdolgozat benyújtását követően ötfokozatú értékeléssel és szaktanári véleménnyel minősítjük a beadott dolgozatot.

b, A záróvizsga

A záróvizsgára bocskítás feltétele: 90 kredit. A szakmai gyakorlatok teljesítése, valamint az összefüggő terepgyakorlat ötfokozatú skálán legalább elégséges (2) minősítésű értékelése. A határidőre elkészített, és beadott diplomadolgozat, melynek értékelése ötfokozatú skálán minimum elégséges (2).

A záróvizsga részei:

Komplex szóbeli vizsga
Szakdolgozat védése

A záróvizsga eredménye (oklevél minősítése):

szakdolgozat érdemjegye	}	átlaga
szakdolgozat védésének érdemjegye		
komplex szóbeli felelet érdemjegye		

Ha bármelyik részjegy elégtelen (1), akkor a záróvizsga végeredménye is elégtelen. Elégtelen (1) végeredményű záróvizsga esetén a diploma nem adható ki. A záróvizsgát meg kell ismételni. Elégtelennél jobb (2-5) végeredményű záróvizsga esetén a diploma kiadható.

A kiszámított átlageredmény alapján az oklevelet a következőképpen kell minősíteni:

kiváló	4,81 – 5,00
jeles	4,51 – 4,80
jó	3,51 – 4,50
közepes	2,51 – 3,50
megfelelt	2,00 – 2,50

9. A korábban szerzett ismeretek, gyakorlatok beszámításának rendje:

Előzetes tanulmányok beszámításával a jelen képzés képzési ideje nem csökkenthető.

Tantárgyi programok

A beszéd-sérültek pszichológiája és pszichodiagnosztikája

A tantárgy célja a beszéd-fogyatékoságok pszichikus hátterének feltárása, különös tekintettel az egyes nyelvi és beszédzavarok és a kognitív funkciók, valamint az intelligenciaprofil kapcsolatának bemutatására. A logopédiai gyakorlati tevékenységet általános diagnosztikai és differenciáldiagnosztikai tevékenység előzi meg, így a tantárgy betekintést nyújt a beszédzavarok pszichodiagnosztikájának elméleti megközelítési lehetőségeibe, megismerteti a hallgatót a diagnosztikai munka általános paradigmájával, általános lépéseivel (megfigyelés, anamnézis, hipotézis, a vizsgálatok kiválasztásának folyamata, kiegészítő vizsgálatok, vizsgálati körülmények, adatok értékelése, differenciáldiagnózis felállítása).

Szakpedagógiai alapismeretek I. (Nyelv- és beszédfejlesztés célja, feladata)

A tantárgy célja a logopédia szakirányos tanulmányok általános fogalmi, taxonómiai, diagnosztikai és terápiás szakmódszertani megalapozása. Tárgyaljuk a logopédiai diagnosztika, terápia és tanácsadás módszertanát, a fejlesztési tervek készítésének módszertanát minden korosztályra, illetve beszédzavarra kitérve. A hallgatók kompetenssé válnak szakterületükön egyéni fejlesztési, rehabilitációs-rehabilitációs feladatok ellátására, együttműködésre egyéb szakmákkal, gyógypedagógiai-logopédiai segítségnyújtásra és tanácsadásra a fejlesztésben vagy gondozásban, rehabilitációban közreműködő más szakemberekkel, illetve családokkal.

A nyelvelsajátítás folyamata

A hallgatók átfogó képet kapnak a nyelv eredetével és a beszédhasználat kialakulásával kapcsolatos természettudományi és nyelvtudományi elméletekről. A tantárgy elsődleges célja, hogy megismertesse a magyar anyanyelvű gyermekek nyelvelsajátítási folyamatát, a születés előtti, méhen belüli élettől kezdve a kisiskolás- és serdülőkoron át egészen a felnőtt- és öregkorig – tipikus fejlődés esetén. Bemutatjuk a gyermeknyelvi kutatások klasszikus módszereit és legfrissebb eredményeit. A kurzus hozzájárul a nyelvhasználat tudatosításához. A tantárgy előkészítő ismereteket nyújt ahhoz, hogy a leendő gyógypedagógusok később képesek legyenek a tipikus és atipikus nyelvfejlődési folyamat differenciálására. Képesek lesznek önálló gyermeknyelvi kutatási témák kiválasztására, vizsgálatok lefolytatására, a kapott eredmények értékelésére és azok további tudományos és gyakorlati hasznosítására.

Pszicho- és neurolingvisztika

A kurzus első része megismerteti a hallgatókkal a pszichológia és a nyelvtudomány metszéspontjait, közös kutatási területeit és kutatási eredményeit, annak érdekében, hogy logopédiai munkájukban az elsajátított pszicholingvisztikai ismereteket integrálva, korszerű módszerekkel, sikeresen és hatékonyan legyenek képesek kezelni a (pszichés) nyelvi és beszédzavarokat. A kurzus hozzájárul ahhoz, hogy a hallgatók képesek legyenek a kommunikációs zavarok interdiszciplináris ismeretére és értelmezésére. A tantárgy második része bemutatja agy felépítése és a nyelvi kompetencia közötti összefüggéseket, valamint a nyelvi működés idegrendszeri leképeződését magyarázó elméleteket az ép, illetve a sérült nyelvi működés elemzése alapján. A kurzus tárgyalja az emlékezet és a nyelvi működés neuropszichológiai szempontú kapcsolatát, bemutatja az olvasás és az írás képességéhez kapcsolódó neurális struktúrákat és működésüket, valamint ismerteti az agyi képalkotó eljárásokat, illetve a nyelvi képesség komponenseinek neurolingvisztikai vizsgálati lehetőségeit.

Alkalmazott fonetika

Az órákon a hallgatók megismerkednek a fonetika tudománytörténeti helyével, szerepével, az alkalmazott fonetika gyakorlati felhasználási területeivel. A kurzus átfogó képet ad a folyó

fonetikai kutatások aktuális eredményeiről és az eredmények gyakorlati alkalmazásáról. A tantárgy célja a magyar magán- és mássalhangzórendszer, a hangtörvények, a hangképzés élettani alapjainak a vizsgálata, ezáltal a hallgatók képessé válnak a tipikus és atipikus hangképzési módok és hangjelenségek differenciálására. Képessé válnak továbbá önálló fonetikai kutatások megtervezésére és kivitelezésére, az eredmények tudományos és pedagógiai, oktató-nevelő-fejlesztő felhasználására.

Beszédtechnika

A tantárgy célja a helyes beszédlegzés és hanghasználat, a szépen zengő, „jól vivő” hang kialakítása, az artikulációs bázis megerősítése, az egyes hangok szabályos ejtésének beállítása, valamint a prozódiai elemek használatának fejlesztése. A hallgatók megismerkednek az egészséges beszédhang megőrzésére és a hangbetegségek megelőzésére szolgáló hanghigiénés szabályokkal. A tantárgy alapismeretekkel szolgál a hangképzési zavarok diagnosztikájának és terápiájának elsajátításához. A beszéd fogyatékos populációval foglalkozó szakember feltétlen attribútuma a tudatos hanghasználat, a tisztán artikulált, érthető, kifejező beszéd, mellyel egyúttal beszédpéldaként is szolgál a fogyatékos személy számára.

A hangképzés zavarai

A tantárgy célja a hangképzés folyamatának és rendellenességeinek megismerése. Bemutatjuk a hangképzési zavar típusait, a legfontosabb kórképeket, kiemelten a gyermekkori hangképzési zavarokat, a hangbeteg vizsgálatának alapelveit és különféle eljárásait, a hangterápia alapelveit és specifikus elemeit. Kitérünk azokra a hangképzési zavarokra is, melyek más fogyatékoságokhoz társulnak. A kurzus során a hallgatóban kialakul a hangképzési zavarok interdiszciplináris ismeretének és értelmezésének képessége, a szakmai terminológia adekvát használata a diagnosztika és a fejlesztés területén egyaránt.

Fogászat, orthodontia

A tantárgy célja a fogászati, orthodontiai diszciplína azon általános, bevezető jellegű ismereteinek átadása, melyeket a logopédusnak ismernie kell. A kurzus meghatározza a fogorvoslás helyét a beszéddel foglalkozó tudományágak között, ismerteti a fogászat és a logopédia kapcsolatát. A hallgatók megismerik a fogászati és orthodontiai alapfogalmakat, a normális és az atipikus állkapocs és fogazat jellemzőit. A kurzus foglalkozik a fogászati és orthodontiai prevenció és a diagnosztika kérdéskörével, a korrekciós és protetikus eljárásokat követő megváltozott artikulációs bázis jellemzőivel és a terápiás feladatokkal. A hallgatók alkalmassá válnak a fogorvosokkal, fogszabályozó szakemberekkel közösen végzett team-munkára.

Audiológiai alapismeretek

A tantárgy célja, hogy a hallgatók rendelkezzenek alapos, részletes és átfogó ismeretekkel az emberi hallószerv felépítéséről, működéséről, objektív és szubjektív vizsgálatáról. Megismerkedjenek a hallás- és beszéd rehabilitáció lehetséges módszereivel. Elsajátítsák a hallássérült-, beszédértési- ill. beszédképzési zavarokban szenvedő betegek pedagógiai, gyógy-pedagógiai, szurdopedagógiai, logopédiai kezelését mind a felnőtt, mind gyermekek esetében. Tisztában legyenek a speciális hallásjavító készüléket viselő betegek (cochlearis implantátum, agytörzsi implantátum, BAHA készülék, egyéb speciális hallókészülékek) rehabilitációs módszereivel.

A nyelvi és beszédzavarok kórtana

A kurzus célja, hogy alapvető ismeretekkel lássa el a hallgatókat a fej és nyak anatómiájáról és élettanáról, illetve az előbbiekről és az emberi kommunikáció és a nyelés összefüggéseiről.

Megismerik az élet fenntartásához nélkülözhetetlen fiziológiai funkciók és a kommunikáció közötti kapcsolatot. A kurzus a beszéd patofiziológiájára fókuszál, bemutatja a beszéd jellemzőit, és a komplex beszédzavarok értékelését és kezelését tárgyalja. A hallgatókat megismerteti több kezelési eljárással, amelyek magukban foglalják a viselkedési terápiákat, az instrumentális terápiákat, a gyógyszeres kezeléseket, a sebészeti és protetikai eljárások ismeretét.

A nyelvi képesség fejlődési zavarai

A tantárgy célja az atipikus nyelvi fejlődés kórképeinek, valamint a nyelvfejlődési zavarok témakörében folyó legújabb vizsgálatoknak és kutatási eredményeknek bemutatása. A kurzus sorra veszi a nyelvfejlődési zavarok körébe tartozó kórképeket, azok etiológiai, tüneti jellemzőit, a kórképek kialakulását magyarázó elméleteket, a diagnosztikus protokollt, a fejlesztési és terápiás lehetőségeket, valamint a megfelelő ellátás mellett várható rehabilitációs (rehabilitációs) prognózist. A hallgatók a kurzuson elsajátított ismeretek birtokában képesek lesznek a fejlődési nyelvi és beszédzavarok körében a vizsgálati tartalom kijelölésére, az eredmények elemzésére, értékelésére és dokumentálására, a logopédiai beavatkozás tervezésére, időbeni ütemezésére, megvalósítására, a terápiás folyamat monitorozására, felülvizsgálatára.

A beszéd folyamatosságának zavarai (dadogás, hadarás)

A tantárgy célja a nem folyamatos beszéd, ezen belül a dadogás és a hadarás etiológiájának, tüneteinek, a dadogó és a hadaró személyiségének, viselkedésének bemutatása, a vizsgálati és diagnosztikai módszerek, valamint a különböző terápiás megközelítések megismertetése. A hallgatók részletesen megismerik a beszédfolyamatossági zavarok diagnosztikai és differenciáldiagnosztikai protokollját, a terápiás beavatkozás általános és specifikus szempontjait, és a terápiás eljárásokat, a diagnosztikus és a terápiás munkában résztvevő szakemberek sorát és feladatkörét. Képesek lesznek e kórképek körében a vizsgálati tartalom kijelölésére, az eredmények elemzésére, értékelésére és dokumentálására, a logopédiai beavatkozás tervezésére, időbeni ütemezésére, megvalósítására, a terápiás folyamat monitorozására, felülvizsgálatára.

Orofaciális és fonációs fejlődési nyelvi- és beszédzavarok, diagnosztika, terápia, workshop I. (pöszesség, nyelvlökéses nyelés)

A tantárgy célja a logopédia gyakorlatában összefoglaló néven pöszességként említett artikulációs beszédzavarok okainak, tüneteinek és kezelési lehetőségeinek bemutatása, valamint a szabályos nyelés folyamatából és jellemzőiből kiindulva a gyermekkori nyelészavarok témakörének részletes megbeszélése. Részletesen ismertetjük a pöszesség típusait, ezek etiológiai hátterét és tünettartását. Áttekintjük a diagnosztikai protokollt, a státusz- és differenciáldiagnosztikai eljárásokat és a pöszesség terápia célját, feladatát, az egyes beszédhangok fejlesztésének terápiás menetét. Kitérünk a beszédészlelési zavar tüneteinek, diagnosztikájának és kezelési lehetőségeinek bemutatására. A hallgatók képesek lesznek a pöszesség és a gyermekkori kóros nyelés diagnosztizálására, tipizálására, a terápiás folyamat megtervezésére és kivitelezésére, valamint a terápiás folyamat monitorozására és felülvizsgálatára.

Orofaciális és fonációs fejlődési nyelvi- és beszédzavarok, diagnosztika, terápia, workshop. (Orrhangzósság)

A kurzus célja az orrhangzós beszéd fogalomkörének meghatározása, a diagnosztikai és terápiás eljárások bemutatása. Kiemelten foglalkozunk a velopharyngealis insufficiencia témakörével, így a kurzus tárgyalja az ajak-, állkapocs és szájpad fejlődési rendellenességeit, különböző formáit, ezek hatását a beszédlélegzésre, a hangadásra, a hallásra, a nyelvi és beszédfejlődésre, valamint a táplálkozásra. A hallgatók képesek lesznek az orrhangzósság diagnosztizálására, tipizálására, a terápiás folyamat megtervezésére és kivitelezésére, a terápiás folyamat monitorozására,

felülvizsgálatára, az orrhangzósság különböző típusait ellátó team-ekben való szakmai és szakmaközi együttműködésre.

A specifikus tanulási zavarok elmélete

A tantárgy célja a tanulási zavar-szindróma fogalom- és jelenségkörének, a tanulási zavarra veszélyeztetettség tüneteinek, a diagnosztikus eljárásoknak, valamint az ellátás alapelveinek és módszertanának megismerése, a specifikus tanulási zavarok fogalmának, etiológiájának, tüneteinek meghatározása, a disz-szindrómák diagnosztikus és terápiás módszereinek bemutatása. Áttekintjük a szűrő és a komplex diagnosztikai eljárásokat, az ellátás alapelveit és a fontosabb terápiás módszereket a prevenciótól a komplex terápiás módszerekig. A hallgatók elméleti szakmai tudásuk alkalmazásával alkalmassá válnak a tanulási zavar valamely formája miatt kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók felismerésére.

A specifikus tanulási zavarok diagnosztikája, terápiája és workshop II. (Diszlexia, Diszgráfia, Diszkalkulia)

Tárgyaljuk az olvasás elsajátításának folyamatát, illetve kognitív és fiziológia hátterét, az olvasási képességet mérő legfontosabb eljárásokat. A hallgatók megismerik a diszlexia-veszélyeztetettség tüneteit, a szűrőeljárásokat és a teljes vizsgálati protokollt. Áttekintjük a diszlexia típusait, a diszlexiaterápia fontosabb eljárásait. Kiemelten foglalkozunk a Meixner Ildikó által kidolgozott diszlexia prevenció és reedukáció módszerével. Ezzel párhuzamosan megbeszéljük a diszgráfia jelenségkörét, típusait, tüneteit, fontosabb terápiás módszereit. A kurzus foglalkozik a számfogalom kialakulásának, a számolás és matematikai műveletvégzés elsajátításának folyamatával, illetve kognitív és fiziológia hátterével, a számolási képességet mérő legfontosabb eljárásokkal. A hallgatók megismerik a diszkalkulia-veszélyeztetettség tüneteit, a szűrőeljárásokat, és a teljes vizsgálati protokollt.

Team szerepe a rehabilitációban

A kurzus célja a mindenkori habilitációs, rehabilitációs folyamatban résztvevő szakmai illetve szakmaközi team összetételét és a résztvevők feladatát, kompetenciakörét meghatározó alapelvek, szempontok, a rehabilitációs team-munka elméletének, gyakorlatának, intézményrendszerének bemutatása. A kurzus elvégzésével nagymértékben fejlődik a hallgatók problémamegoldó képessége, szakmai felelősségvállalási képessége, a team-tagokkal történő kommunikációs képessége.

Motoros beszédzavarok (dysarthria, apraxia, neurogén dadogás)

Bemutatja az ép beszéd motoros jellemzőit, majd részletesen tárgyalja a fő motoros beszédzavarok (dysarthria, apraxia, neurogén dadogás) értékelését és kezelését. Ismerteti a motoros beszédzavarok státusz- és differenciáldiagnosztikai szempontjait: a motoros beszédzavarral küzdő páciensek orális motorikus kontrollját, a beszéd érthetőségét, prozódiját, a hangképzést, a rezonanciát, és a beszédleghézt. A kurzus meghatározza az egyes motoros beszédzavarok legjellegzetesebb tüneteit. A hallgatók megismerik a különböző motoros beszédzavarok fontosabb kezelési eljárásait. Képesek lesznek részletes észlelési, akusztikai, fiziológiai jellemzését adni a kóros motorikus érintettségű beszédnek, és logopédiai szakmai kompetenciájuk határain belül képesek lesznek kezelni a motorikus beszédzavarokat.

Ismeretek a Dinamikus Szenzoros Integrációs terápia köréből

A kurzus elvégzésével a hallgatók nem kapnak tanúsítványt a DSZIT egyes komponenseiről, nem kompetensek DSZIT-et vezetni sem egyéni sem csoportos formában. Kompetensek lesznek viszont abban, hogy felismerik azokat a zavarokat, amelyek kezelésére hatékony az ismertett terápiás módszer, ismereteket szereznek arról, hogy saját logopédiai terápiás módszerüket hogyan

egészítheti ki az ismertetett alternatív terápiás módszer, a DSZIT. Szaktárgyi tudásuk, szaktárgyi integrációs képességük fejlődik. Sikeresek lesznek a tanulói szükségletekre építő (adaptív) tanulási környezet kialakításában. Újabb gyermek- és tanuló-megismerési technikák birtokában lesznek, jobban képesek lesznek figyelmet fordítani az egyéni bánásmódra.

Tanulási technikák fejlesztése

A kurzus célja, hogy a hallgatók képessé váljanak kreatív, produktív, értő tanulásra az IPOO-modellen alapuló tanulási technikák megismerése, elsajátítása és alkalmazásán keresztül. A kurzus tartamai, témakörei: A tanuláskutatás alapfogalmai (tanulásváltozó, tanulásdiagnosztika, tanulásfejlesztés). A tanulás IPOO-modellje. A tanulás input-fázisának fejlesztése (olvasásfejlesztés, jegyzetelés technika). A tanulás process-fázisának fejlesztése (az értő/kreatív tanulás technikái, mnemotechnikák). A tanulás output-fázisának fejlesztése (prezentációs technikák). A tanulósszervezés fejlesztése.

Szerzett neurogen kommunikációs zavarok alapjai: Az afázia diagnosztikája és terápiája

A tantárgy célja a neurolingvisztika klinikai alkalmazásának bemutatása a különböző neurogén eredetű szerzett nyelvi és beszédzavarok tükrében.

A tantárgy tárgyalja a szerzett nyelvi- és beszédzavarok típusait, keletkezésük okait és körülményeit. Az organikus okok mellett kitér a pszichológiai és társadalmi okok bemutatására is. Esetismertetések keresztül mutatja be a szerzett nyelvi- és beszédzavarokat, különös tekintettel az olyan speciális kórformákra, amelyek a központi idegrendszer sérülése, illetve egyéb neurogén okok talaján keletkeztek. A hallgatók képessé válnak az afázia részletes diagnosztikájára, fejlesztési terv készítésére és a terápiás módszer megválasztására, kivitelezésére. A tantárgy célja, hogy fejlessze a hallgatók szakmai együttműködési képességét a neurorehabilitációs team tagjaival. Az orvosi szaknyelvi kommunikációs kompetencia fejlesztésére különös hangsúlyt helyez a kurzus.

Degeneratív neurogén kórképek logopédiai vonatkozásai

A hallgatók megismerik a logopédiai ellátás körébe tartozó neurodegeneratív kórképeket. A kurzus áttekinti e kórképek rendszertanát, az egyes megbetegedések etiológiáját és tünettanát, diagnosztikai és terápiás protokollját. Ismerteti a kórképek kapcsán a logopédiai rehabilitáció célját és feladatkörét, az ellátás területeit. Bemutatásra kerülnek az egyes szindrómákra jellemző szerzett nyelvi, artikulációs és fonációs zavarok valamint a nyelés zavarai. Kitérünk a többnyire késői stádiumban jelentkező kognitív tünetek felismerésére és kezelésére is. Kiemelten foglalkozunk azokkal a szindrómákkal (agnózia), melyek esetében az észlelés és a gondolkodás kifejezetten érintett. Tárgyaljuk e zavarok státusz- és differenciáldiagnosztikai eszközeit és terápiás lehetőségeit.

Demenciát kísérő kommunikációs zavarok

A tantárgy tárgyalja a demencia különböző típusait, keletkezésének okait és szimptomáit, különös tekintettel az Alzheimer-kórt kísérő demenciára, a frontotemporális lobáris degenerációhoz tartozó (FTLD) primáris progresszív afáziára, vaszkuláris demenciára, valamint a Parkinson-kórt és Huntington-kórt kísérő demenciára. Fontos helyet kap a kurzusban a demenciát kísérő kommunikációs zavarok logopédiai diagnosztikájának részletes ismertetése, valamint az ismert diagnosztikai módszerek adminisztrációjának és a vizsgálati eredmények interpretációjának elsajátítása.

Esetismertető szeminárium

A hallgatóknak ezen a kurzuson biztosítjuk azt a lehetőséget, hogy workshop formájában, esetismertetések keresztül tapasztalják meg a logopédiai elemzési, értékelési

eljárásokat/eszközöket, megtanulják megfogalmazni a klinikai célokat, kiválasztani a rehabilitációs kezelési formákat, megtanulják felállítani a terápiás hierarchiát. Megismertetjük a referáló műfaját, avagy megtanítjuk hallgatóinknak azt az esetbemutató módszert, ami egy klinikai team megbeszélésén vagy „referálón” elvárt. Ezen felül a hallgatók megtanulják, hogy hogyan kell írni klinikai óravázlatokat. A kurzus célja, hogy a diákok készen álljanak a neurogén kommunikációs zavarok és a hangképzés zavarainak a kezelésére a klinikai gyakorlaton.

Logopédiai gyakorlat I.

A gyakorlat célja, hogy a hallgató betekintést nyerjen a beszédhibás gyermekek státuszának és az ebből adódó feladatoknak a megfogalmazásába (értjük ezalatt a szűrés, prevenció, diagnosztika/differenciáldiagnosztika, korrekció, terápia, reedukáció folyamatiba való betekintést). A tanegység lehetőséget biztosít egyes kórképekhez kapcsolódó különféle vizsgálati módszerek, terápiás eljárások megismerésére és alkalmazására a gyakorlatban a beszédhibát mutató gyermekekkel való foglalkozás keretein belül. A megvalósítás az elméleti tanegységeknek megfelelően egyéni hospitálás formájában történik a gyakorlóintézményekben, a gyakorlatvezető tanár szakmai irányításával.

Logopédiai gyakorlat II.

A köznevelési szakmai gyakorlat második részének célja az elméletben és szemináriumi keretek között megismert kórképek logopédiai vizsgálatának, kezelési tervének, illetve kezelési lépéseinek a kipróbálása a gyakorlatban, különös tekintettel az egységes pedagógiai szakszolgálatokban végzett tevékenységi területekre. A köznevelési szakmai gyakorlat teljesítésével a hallgató kompetenciája kiterjed az orofaciális és fonációs fejlődési nyelvi- és beszédzavarok diagnosztikájára, terápiájára, különös tekintettel a pöszeség kórképére, továbbá a beszédfolyamatosság zavarainak a diagnosztikájára, terápiás lépéseinek megfogalmazására és kivitelezésére, illetve a specifikus tanulási zavarok diagnosztikájára, terápiájára.

Logopédiai gyakorlat III.

A klinikai szakmai gyakorlat célja az elméletben és szemináriumi keretek között megismert kórképek logopédiai vizsgálatának, kezelési tervének, illetve kezelési lépéseinek a kipróbálása a gyakorlatban. A klinikai szakmai gyakorlat teljesítésével a hallgató kompetenciája kiterjed a hangképzés zavarainak diagnosztikájára, kezelési eljárásainak kipróbálására, a szerzett neurogen kommunikációs zavarok, különös tekintettel az afázia differenciáldiagnosztikájára és terápiájára, a motoros beszédzavarok dysarthria, apraxia, neurogen dadogás differenciáldiagnosztikájára és terápiájára.

Összefüggő szakmai gyakorlat

A tantárgy célja a logopédiai tevékenység egészét érintő ismeretek gyakorlati alkalmazása. Az összefüggő szakmai gyakorlaton a különböző logopédiai tevékenységi formák gyakoroltatása zajlik az adott szervezeti formák profiljának megfelelően. A hallgató mélyebb betekintést kap az önálló szervezeti és tartalmi munka sajátosságaiba. A gyakorlat során a hallgató kompetenssé válik a szülőkkel és az érintett szakemberekkel való kapcsolatfelvételre, gyakorlatvezetői minta segítségével. Jártasságot szerez az intézeti dokumentációk elkészítésében. Elmélyül ismerete a szűrés, diagnosztizálás, szakvélemény készítés területein. Kompetenssé válik komplex rehabilitációs terápiás terv készítésében, illetve terápiás foglalkozások tartásában. A hallgató szakmai tudása bővül, a gyakorlati terep adta lehetőségekkel nagyobb szakmai önállóságra és magabiztosságra tesz szert, ami a szakmai személyiségfejlődésére is jótékony hatással van.

10. A képzési program végrehajtásához szükséges személyi feltételek, ezek biztosításának módja:

A szakirányú továbbképzésben részt vevő oktatók a Debreceni Egyetem részéről:

Név	Beosztás	Tudományos fokozat
Dr. Bukovinszky Katalin	egyetemi tanársegéd	–
Dr. Dankovics Natália	főiskolai docens	PhD
Dr. Nagy Beáta	egyetemi docens	PhD
Dr. Pető Ildikó	főiskolai docens	PhD
Dr. Schéder Veronika	főiskolai docens	PhD
Dr. Szabó Edina	főiskolai docens	PhD
Dr. Szilvássy Judit	egyetemi docens	PhD, habil

A szakmai munkában részt vevő külső tagok:

Név	Beosztás	Tudományos fokozat
Dr. Diószeghy Péter	egyetemi docens	PhD
Péter Györgyné	mesterlogopédus	–
Dr. Vekerdy-Nagy Zsuzsanna	egyetemi docens	PhD, habil

11. A tárgyi feltételek és azok biztosításának módja:

A képzéshez rendelkezésre állnak a szükséges tantermek, oktatástechnikai eszközök, gyakorlóléhelyek és a szakkönyvellátottság.

12. A szak indításának tervezett időpontja: 2018. szeptember

13. A képzés költségtérítési díja (Ft/félév): 150.000 Ft/félév